

Foto: Virginia Aquarium & Marine Science Center

## Een dag als duiker-vrijwilliger in de Virginia Aquaria

Mijn bezoek aan het Monterey Bay Aquarium (zie Hippo 254) wekte mijn nieuwsgierigheid over het werk van een duiker in een openbaar aquarium. Er is één ding beter dan het interviewen van een duiker die het werk doet: dat is het zelf ontdekken. Met het 'Virginia Aquarium & Marine Science Center' dicht in de buurt, wist ik wat te doen: mij aansluiten bij hun groep duiker-vrijwilligers.

Vrijwilligers maken een groot deel uit van het personeelsbestand van dit openbaar aquarium: 212 vaste medewerkers werken er naast 800 vrij-

willigers. Van deze vrijwilligers zijn er 73 duikers. Het management van de groep is vrij uniek georganiseerd binnen de openbare aquaria. Vast personeel, waaronder

de 'Dive Safety Officer', zorgt voor de veiligheid en het naleven van de regels tijdens de duikoperaties én bepaalt de verantwoordelijkheden en de plichten van

de duikers-vrijwilligers. Een kernteam van vrijwilligers helpt deze ploeg bij de werving, training en inplanning van de vrijwilligers. Duikers bij het vast personeel en bij de vrijwilligers verzorgen de duikoperaties in vijf tentoonstellingen of aquaria. Deze exposities bevatten meer dan 2,2 miljoen liter water en zijn de thuisbasis van meer dan 122 soorten vis. Het doel van de duiker-vrijwilliger is te werken onder water, niet om te leren duiken. De juiste duikcertificering en een bewijs van voldoende duikervaring zijn vereist. Bewijs van fysieke geschiktheid om te duiken en het doorstaan van een strafrechtelijke controle zijn eveneens noodzakelijk om aan het programma te mogen deelnemen.

Wat je duikbrevet ook is en hoeveel duiken je ook ingelogd hebt, elke kandidaat-vrijwilliger wordt getest op zijn duikvaardigheden. Deze test laat de trainers toe om de capaciteit om onder water te werken van elke duiker te evalueren. Geen bijzonder moeilijke test, want het zijn de normale dingen die je als duiker ook moet kunnen:

- ✓ het onderwaterzwemmen;
- ✓ het zweven of het behouden van een neutraal drijfvermogen;
- ✓ het verliezen en het recupereren van een ademautomaat;
- ✓ het uitdoen en terug aandoen van de vinnen.

Dit wordt gevolgd door een aantal niet zo gewone oefeningen, zoals het in en uit het water gaan zonder te spatten en het uitgetrimd zwemmen van cijfers acht zonder de obstakels te raken. Al deze vaardigheden, eenvoudig uit te voeren, zijn de basisvaardigheden die elke duiker onder de knie moet hebben om veilig en effectief in een aquarium te duiken.

Na het succesvol afronden van de eerste test, beginnen alle duikers aan hun opleiding in het 'Chesapeake Bay Aquarium', één van de aquaria waar dagelijks een duikprogramma voor bezoekers wordt afgewerkt. Voor je als duiker het water in mag, leggen de instructeurs de veiligheidsmaatregelen en de voorbereidingen van elke duikoperatie uit, alsook de te nemen maatregelen in geval van een noodsituatie. Het gaf me vertrouwen dat deze procedures tijdens de opleiding zo benadrukt worden en dat ze bij elke duik nauwlettend gevolgd worden. Als duiker, hebben we soms de neiging

om standaardprocedures te verwaarlozen wanneer we met eenvoudige duiken geconfronteerd worden. Het strikt volgen van goede praktijken zorgt echter voor de veiligheid.

Naast de veiligheid van de duiker wordt ook voldoende tijd besteed aan de veiligheid van de vissen en de expositie. Net als in openwaterduiken, zijn wij slechts bezoekers in de woonomgeving van de vissen. Ze hebben prioriteit, we moeten ons aanpassen. Wat we ook doen, we moeten oog hebben voor de permanente bewoners van het aquarium. Groot of klein, hun gezondheid hangt niet alleen af van wat duikers onder water doen, maar ook van de strikte naleving van een aantal regels boven het wateroppervlak. Besmetting van hun habitat wordt voorkomen door de juiste verzorging en onderhoud van ons materiaal en alles wat in contact komt met het aquariumwater.

Als alle procedures zijn herhaald en begrepen, begint de training van de vaardigheden die nodig zijn voor een duiker-vrijwilliger. Elk detail wordt uitgelegd en moet onder toezicht van de trainers uitgevoerd worden. Na de succesvolle afronding van de trainingen en de testduiken, begint het echte werk. Het milieu is bijzonder (d.w.z. grote zichtbaarheid, warm water, geen stroming en veel nieuwsgierige vis) en het werk is belangrijk. De opleiding zorgt ervoor dat dit werk elke keer correct en veilig gebeurt.

### de duik in een tank

Maar wat behelst dit werk? Laten we dat ontdekken, terwijl je me volgt op een duikdag in het aquarium.

De start van de dag hangt af van hoe ver je moet rijden, maar die start is zeer waarschijnlijk, zoals in mijn geval, gelegen in een garage. Hier verzamel ik al mijn duikuitrusting, behalve fles en loodgordel. Nadat ik alles gecontroleerd heb, laad ik het materiaal in de kofferbak van de auto en begeef ik me op weg.

Rond 10.30 uur kom ik bij het Aquarium aan en check me in door middel van het computersysteem. Dan ga ik via de 'staff only' deur, de lange, stijgende gangen naar het aquarium. Elke keer als ik me achter de schermen begeef, verwondert het me dat de aquaria veel groter zijn dan wat het publiek waarneemt. Ik weet dat de diffractiewet van Snellius hier verantwoordelijk voor is, maar toch blijf ik het een vreemde vaststelling vinden. Na een praatje met de 'tender', die mij zal assisteren tijdens de droge voorbereiding van mijn duik, monteer ik mijn fles, ademautomaat en trimvest.

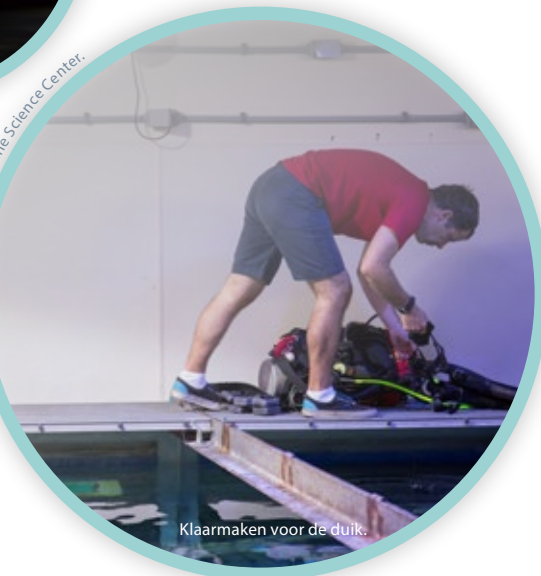


Duiken in het 'Chesapeake Bay Aquarium'.

Fotos (3): Amber Van Hooserlande.



Foto: Virginia Aquarium & Marine Science Center.



Klaarmaken voor de duik.

Na het samenstellen van mijn loodgordel verplaats ik mijn duikuitrusting naar waar ik in het water zal gaan. De 'tenders' blijven tijdens het bezoekersprogramma boven water om de duiker te volgen, maar daarna vervoegen ze soms de duiker om te helpen bij de onderhoudsactiviteiten. Vandaag krijg ik hulp en dus leggen we ook het materiaal van mijn 'tender' in de buurt van het water.

Terwijl ik me omkleed, noteert mijn 'tender' enkele gegevens in het logboek en komt de opvoeder met wie ik het programma zal doorlopen naar boven. Opvoeders zijn tijdens het SCUBA-programma onze verbinding met het publiek. Wij, duikers, zijn de attractie in het water en demonstreren wat de opvoeders aan het publiek uitleggen.

Net voor het te water gaan, geeft de leider van de aquaristen (de verzorgers van het aquarium) een korte briefing van wat we als onderhoudstaken moeten uitvoeren nadat het programma afgerond is, alsook over de dieren in het aquarium alle informatie die ons kan helpen. Deze informatieve uitleg wordt gevolgd door een bespreking van de duikplanning voor de dag. Het begin van de duik wordt aangegeven door de radio-oproep van de 'tender' naar het personeel dat de uitvoering volgt en dat zal reageren in geval van nood. Na de oproep doe ik mijn vinnen, loodgordel, handschoenen, masker en kap aan en glijd in het water. Dit doe ik zeer voorzichtig door mezelf beheerst te laten zakken vanaf de loopplank. Zachtjes doorbreek ik het wateroppervlak. Ik controleer of alles in orde is en zorg ervoor dat mijn apparatuur veilig weggeborgen is. Na een paar kleine bewegingen, om het drijfvermogen te controleren, laat ik me naar de bodem van het aquarium zakken en draai me richting de opvoeder die zich aan de droge kant van de grote acryl wand bevindt. De communicatie tussen duiker en opvoeder verloopt tijdens het programma, zoals in een nor-

male duik, non-verbaal. Dus met het duikteken 'OK' geef ik aan dat ik klaar ben voor de demonstratie. De opvoeder begint het programma met een korte geschiedenis van het duiken en waarom duikers belangrijk zijn in het onderhoud van de exposities. Met het signaal van de opvoeder start mijn deel van het programma.

De demonstratie is een reeks van vier eenvoudige taken. De eerste is laten zien waar de lucht die duikers inademen vandaan komt door te wijzen naar de ademautomaat, daarna de luchtslang naar de luchtfles te volgen, met een duidelijke aanwijzing van de plaatsing op de rug. Taak nummer twee is het uit de mond nemen van de ademautomaat en lucht uit de tweede trap te laten ontsnappen. Hierdoor ziet het publiek de lucht duidelijk uit de ademautomaat komen. Zweven halverwege het water bij een neutraal drijfvermogen is taak nummer drie, gevolgd door de finale met het zwemmen in cijfers acht. Meestal vraagt de opvoeder de hulp van een kind bij het geven van de instructies aan de duiker. Dus in plaats van te reageren op de signalen van de opvoeder,

Foto: Virginia Aquarium & Marine Science Center.



Foto's (4): Amber Van Hoesser/laande.



Foto: Virginia Aquarium & Marine Science Center.



# START TO DIVE

Meer informatie [www.NELOS.be](http://www.NELOS.be)

Deze gratis duikinitiatie is speciaal voor:

Naam voornaam

Actie geldig tot 21/10/2016





## EPTORA

NOORDZEE DUIKEN - NIEUWPOORT

Info en reservatie:  
09/367 01 20 - 0473/19 68 27  
info@ephyra.eu





## DUIKCENTER

Danklaan 26 - 9290 Berlare  
tel: + 32 (0)9 367 01 20 - fax: + 32 (0)9 367 01 21  
jan@thebigblue.be - www.thebigblue.be



## THE BIG BLUE

Alle kwaliteitsmerken - Vulstation 300 bar  
Nitrox vulstation - Eigen onderhouds- en hersteldienst  
Herkeuren van duikflessen - Duikopleidingen  
Nitrox en technical opleidingen

Openingsuren: dinsdag, woensdag en vrijdag van 13u00 tot 19u00, donderdag van 13u00 tot 21u00 en zaterdag van 10u00 tot 17u00.



# DUIKSPORT DE ZEVEN ZEEEN



- Verkoop van alle gekende duikmerken
- Eigen hersteldienst
- Vulstation tot 300 bar

**e-mail: [zevenzeen@telenet.be](mailto:zevenzeen@telenet.be)**

**OPENINGSUREN:**  
Wo-Do-Vr 16.30-19.00 u.  
Za. 10.00-12.00 u.  
& 13.00-17.00 u.

**ANTWERPSE STRAAT 258 - 2850 BOOM - TEL 03/888.43.34**

kijk ik naar de signalen van het kind. Ik kan het enthousiasme in de ogen van het kind zien als het beseft dat het in staat is om een vreemde 'mens-vis' instructies te geven. Zodra de demonstratie voorbij is, begint het leukste deel van de baan. Dit is de periode waarin we 'high fives' geven en handjes schudden met de nieuwsgierigste en moedigste kinderen.

Hun dankbaar glimlachen is genoeg om een slechte dag goed te maken. Dit moment is altijd te kort. We eindigen met de ouders om hen de gelegenheid te geven om foto's van hun glunderende kinderen met ons en de vissen op de achtergrond te nemen.

Wanneer de laatste gast uit de tentoonstelling vertrokken is, concentreer ik me op de onderhoudstaken die de aquarist ons toegewezen heeft. Eén van de taken bestaat uit het verwijderen van de algen door het schoonmaken van de acryl ramen en het schrobben van de decoraties, zoals palen, kunstmatige oesterbanken en grassen. Soms moeten we het grind op de bodem van het aquarium stofzuigen om het organisch vuil, zoals niet opgegeten voedsel en uitwerpselen – dat zich daar verzamelt – te verwijderen. Terwijl we onze taak vervullen zien we regelmatig flitsen van mensen die foto's nemen van onze activiteit. Ze vinden het immers bijzonder om ons aan het werk te zien. Ik werd als duiker nog nooit zoveel gefotografeerd als tijdens deze duiken. Het feit dat iemand toekijkt terwijl je onder water werkt is een compleet nieuwe ervaring. Tijdens mijn opleiding als beroepsduiker, was ik altijd alleen in het water. Soms met zicht, maar altijd zonder publiek. De spontane interactie met het publiek, zelfs terwijl we onderhoudswerk uitvoeren, is zeer leuk en ik neem de tijd om af en toe te zwaaien of een handje te schudden. Na dertig minuten van schoonmaken is ons werk gedaan. We keren terug naar de oppervlakte en laten onze aquatische vrienden achter. Nog een snelle draai om te kijken of alles in orde is en dan ga ik het water uit. Het is gedaan, maar ik zal snel terugkeren.

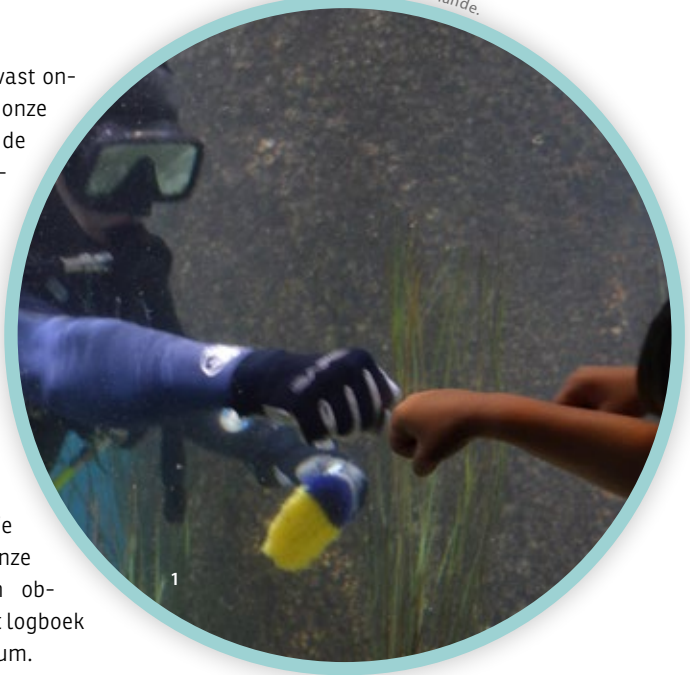
De duik is voltooid, maar ons werk is nog niet gedaan. Onze apparatuur moet worden schoongemaakt en gedroogd voor de volgende keer. Een debriefing vormt

eveneens een vast onderdeel van onze taken. Hoe is de demo verlopen? Waren er problemen met de uitrusting? Speciale opmerkingen over het onderhoud? Gedroegen de vissen zich normaal? We schrijven onze ervaringen en observaties in het logboek van het aquarium. Een mooie, warme douche besluit de duikactiviteiten van deze dag.

## andere aquaria

Hierboven was het werk in slechts één tank, het 'Chesapeake Bay Aquarium'. Alle duiker-vrijwilligers beginnen hun duikercarrière in dit aquarium. Duiker-vrijwilligers duiken ten minste 6 maanden in het 'Chesapeake Bay Aquarium' alvorens ze mogen doorschuiven naar andere exposities zoals bijvoorbeeld de 'Rode Zee', de 'Vuurtoren' of de 'Zeehonden'. Elk aquarium is bijzonder en vraagt aangepaste vaardigheden die worden aangeleerd tijdens een specifieke opleiding. Je leert dan eveneens de veiligheidsmaatregelen en het gedrag van de dieren in de nieuwe expositie. Ieder aquarium betekent dus een extra opleiding voordat je er in mag werken.

Foto: Amber Van Hoerlende.



1

1) Handjes geven.

2) Na de duik wordt het duikmateriaal schoongemaakt en gedroogd.



2

Foto: Stephanie C. Ramirez.



3

3) Na de duik schrijven we onze ervaringen en observaties in het logboek van het aquarium.

Foto: Virginia Aquarium & Marine Science Center.

Trainen en duiken gaan hand in hand. En dit geldt ook voor vrijwilligerswerk. ■

PATRICK VAN HOESERLANDE